

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

איש לרעהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת
ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש י ניסן תש"פ: הדלקת נרות: ירושלים 6:24 תל-אביב: 6:40 חיפה 6:31 מוצאי שבת: ירושלים: 7:38 תל-אביב: 7:40 חיפה: 7:40 ר"ת: 8:17

פרשת צו

כיצד משמשת הבדידות כתרופה? / הרב נפתלי וינברג

ידידים יקרים!

כל יום שחולף משכנע אותנו שהמצב הבלתי-רגיל בו אנו שרויים, דורש מאתנו לא רק מחשבה מעמיקה אלא גם מעשים טובים שיפעלו לתועלת.

נתחיל במשמעות הבלוטת ביותר של המגיפה הזו שיש בה תזכורת ל"דָבָר": הבדידות. רוב העולם בעצם מושבת נוכח הנגיף-הסיני, ובשעה ששורות אלו נכתבות עוסקים בהידוק חזק יותר של הסָגָר בארץ-ישראל.

כולנו יודעים, ובמאמר הקודם כבר הרחבנו אודות כך ש"אין פורענות באה לעולם אלא בשביל ישראל" (ובמות סג.) נשים לב שחז"ל לא השתמשו בלשון "בגלל ישראל", ממנו היה ניתן להבין שאנחנו גרמנו את כל הפורענות. לא חז"ל השתמשו בלשון "בשביל ישראל" היינו בשבילנו, לטובתנו, כדי ללמד אותנו משהו.

ממילא מוטלת עלינו אחריות עצומה לנסות ללמוד משהו מהמצב, וכאשר נלמד את הלכה הדרוש אזי בעזרת השם תיעלם הצרה לגמרי - שהרי היא כבר מילאה את מטרתה.

* * *

כידוע שבלשון-הקודש, קיים בדרך-כלל קשר פנימי בין מילים בעלות אותיות דומות (בשונה משפות אומות העולם שהמילים הן לרוב כינוי בעלמא, ללא קשר לתוכן הפנימי של הדבר). המילה 'דָבָר' מתחברת עם 'דָבָר', 'דיבור', ובחילוף-אותיות עם 'ברד'. כל המילים הללו מתארות תופעות של "מידת הדין".

לא נעמיק כעת בכולן, אלא רק באחת מהן: 'דיבור'. ידוע מפירוש רש"י למקרא החילוק שבין 'ויאמר' ל'וידבר', שאמירה היא בלשון רכה ואילו דיבור הוא בלשון קשה.

בדומה אנו מוצאים את החילוק שבין עשרת הדברות שנאמרו בסיני, לעשרה מאמרות שבהם נברא העולם. עשרת הדברות הם דינים שאנו מצווים לקיים, ולכן מתאים שם יותר לשון קשה, לשון דין. מה שאין כן עשרה מאמרות של בריאת העולם שנברא במידת החסד ("עולם חסד יבנה"), שם מתאים יותר לשון אמירה.

* * *

פתאום, מוצאים את עצמם מאות מיליוני אנשים בעולם כולו - מבודדים. את הבידוד אנחנו מכירים כמובן מהמצורע, עליו נגזר "בדד ישב מחוץ למחנה מושבו". הגורמים לבדידותו של המצורע שניים: (1) כעונש (2) כתרופה.

המצורע הרי נענש בגין דיבורי לשון-הרע שיצאו מפיו. הוא גרם להפריד בין אנשים, אז מידה כנגד מידה מפרידים אותו מאנשים. זאת המטרה הבסיסית של בדידות המצורע, אבל

המטרה השנייה חשובה יותר!

כיצד משמשת הבדידות כתרופה? במשך תקופה לא קצרה נפרד האדם מכל חיי החברה, מכל עסקיו וענייניו, מכל מה שמהווה את חייו. יש לו המון זמן לעשות חשבון נפש פנימי, ללא כל הפרעה חיצונית שתפריע לתהליך הבריאה. אם הוא מנצל את ההזדמנות כראוי, הוא חוזר להיות כאחד האדם.

* * *

במצב הנוכחי שכולנו בסוג של בידוד, נחשוב מה הקב"ה אומר לנו לעת הזו? תניחו בצד את כל מערכת החיים הרגילה שלכם, את הכל כולל הכל. גם המקומות שעליהם העולם עומד: הישיבות, הכוללים, בתי הכנסת, כולם סגורים ומסוגרים. אומרים לנו תלכו הביתה! שם יהיה לכם הרבה זמן לחשוב על החיים שלכם, על מה שטוב ועל מה שפחות טוב...

האדם הקטן עומד מן הצד ולא מבין: אבל למדתי טוב! התפללתי טוב! היו לי הרהורי תשובה בטיש! חשתי כזו טהרה לאחר הטבילה במקווה! כל כך התרגשתי בניגונים היפים של קבלת-שבת! מה!! את כל זה להפסיק?

ומשמים אומרים: כל מערכת החיים הרגילה נעצרה. הדבר היחיד שנשאר עכשיו רלוונטי יותר מתמיד זה לעזור לזולת. אוח! לכמה עזרה זקוקים כעת אנשים ומשפחות!!!

הרי זה בבחינת שאומרים לנו "לָמָּה לִי רֵב זְבָחִיכֶם" וכפי שהנביא ישע"י מאריך שם בתחילת ספרו "שְׁבַעְתִּי עֲלוֹת אֵילִים... וְעִתוּדִים לֹא חִפְצָתִי: כִּי תִבְאֹו לְרֵאוֹת פְּנֵי מִי בְקֶשׁ זֹאת מִיָּדְכֶם... רְחֲצוּ הַזְּכוֹת הַסִּירוּ רֵעַ מֵעַלְלֵיכֶם מִנְגִיד עֵינֵי חֲדָלוּ הָרַע: לָמְדוּ הַיֵּטֵב דְרָשׁוּ מִשְׁפָּט אֲשֶׁרוֹ חֲמוּץ שִׁפְטוֹ יְתוֹם רִיבּוֹ אֲלֶמְנָה"... במשפט אחד: אנחנו רוצים לבחון אתכם כעת בכל מה שקשור ל"בין אדם לחבירו"! [האם אנו נותנים מספיק צדקה? האם אנו דנים את הזולת לכף זכות? האם אנו חיים מראים אהבת חנינם לכל יהודי ללא יוצא מן הכלל? האם אנו רואים את מעלות חברנו ולא את חסרונותיו?]

האם נקלוט את המָסָר? האם נפנים אותו?

לכולנו יהיה קשה השנה לקיים את כל חומרות הפסח, להן הורגלנו כל השנים. אבל מי יודע, אולי ישמחו יותר בשמים כאשר נקיים את כל מה שקשור לחסד בימים אלו? הלוא העולם כולו זועק: צריך עזרה!

הבה נאזין לקול המהדהד בחלל עולמו של הקב"ה, ונקבל על עצמנו שמיד שתעבור המגיפה הזו בחסדי ורחמי השי"ת, לא נחזור ח"ו לאורחות ושגרת חיינו של העבר אלא נשאר בחיי איכות רוחנית נעלה ובכך נסיר מאתנו ומעל כל ברואיו את חרון-אפנו!

בברכת פסח כשר ושמח

שלא יפגע אדם בזולתו מתוך רוב דביקותו ודקדוקו בהידור המצוות!

נלמד, בדרך דרש ורמז, מהפסוק: "ואש המזבח תוקד בו" (פרק ו-ב)

כלומר: אם אש עבודת ה' יוקדת באדם, עליו להזהר שתהיה יוקדת "בו" - בתוכו פנימה, ולא כלפי חוץ באופן שתפגע באחרים. וכדוגמא לכך מביאים את מה שסיפרו חז"ל בגמרא (סוכה כח) על תלמידו של הלל הזקן, יונתן בן עוזיאל, שבשעה שישב ועסק בתורה, כל עוף שפרח מעליו מיד נשרף. ונשאלת השאלה: אם כך גדולתו של התלמיד, במה התבטאה גדולתו של הרב [הלל הזקן]? אלא, אומר השפת אמת, גדולתו של הרב באה לידי ביטוי בכך שעוף הפורח מעליו לא נשרף כלל, שכן האש הייתה יוקדת בקרבו פנימה, ומבחוץ לא היה הדבר ניכר... (עפ"י מש"ת)

"פעמים אדם עושה מעשה וסובר כי מצוה גדולה הוא עושה" - כותב הגאון רבי יעקב ניימן זצ"ל (בספרו דרכי מוסר) - "אמנם כאשר נעשית המצוה על חשבון הזולת, ובעטייה של מצוה זו נגרם נזק או רעה לרעהו, ודאי כמצוה הבאה בעבירה תחשב לו. קיום המצוות שבין אדם למקום מותנה בשמירה מעולה ובהירות יתר בעניינים שבין אדם לחברו. וגם באותה עת של התעלות לקיום מצוות הבורא, חלילה לו לאדם לשכוח את הכלל של "ללכת בכל דרכיו" - "מה הוא רחום אף אתה רחום".

בתקופת חירום זו בצל גזירת הק', שכולנו מתפללים ומתחננים לפני אבינו שבשמים "מנע מגיפה מנחלתך", חובה כפולה ומכופלת להזהר ביותר שלא תעשינה המצוות שרגילים בהם, על חשבון הזולת. שהרי מלבד חיוב התורה לקיים "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם", ישנו החיוב של "לא תעמוד על דם רעך" וזה נוגע להרבה פרטים, ובמיוחד כשמוטל על מאן דהו להיות במצב "בידוד" בביתו, אבל בדיוק אז מתעוררים בו רגשי קודש לצאת לתפלה בציבור ועוד כיוצא בזה, ובכך מסכן הוא את סביבתו כידוע.

ובאמת עלינו להתבונן ולהוכיח שאחד הדברים הבולטים והנוראים שנתהוו בהכרח ממצב החירום שאנו נמצאים בו, היא עובדת סגירת בתי הכנסת בפני המתפללים. הלא זו מציאות 'הזויה' שלא היתה יכולה לעלות בדמיון של מאן דהו לפני מספר שבועות. ואם אמנם בשלב הראשון דיברו על צימצום מנין המתפללים לעשרה [כדי להזכיר את מעלת עשרה ראשונים] הרי שבהמשך כבר רוב בתי הכנסת [בארץ ובעולם] סגרו שעריהם על מנעול ובריה. והדבר הזה אומר "דרשיני", על מה ולמה חרון אף ה' בזה ומדוע הגיענו כזאת עד שבקושי התירו להתפלל תחת כיפת השמים ולא במקומות של "מקדש מעט" המיועדים לתפלה!?

ההתבוננות והחקר בשאלה זו, הריהי חובה על כל אחד ואחד, לעיין ולבדוק על מה עשה זאת ה' לנו? זאת כדי שלא נבוא ח"ו למצב עליו התריע הרמב"ם (בפ"א מתענית ב-ג) "שבזמן שתבוא צרה ויזעקו עליה... ידעו הכל שבגלל מעשיהם הרעים הורע להן... וזה שיגרום להסיר הצרה מעליהם. אבל אם לא יזעקו... אלא יאמרו דבר זה ממנהג העולם אירע לנו וצרה זו נקרה נקריה, הרי זו דרך אכזריות... ותוסיף צרות אחרות. הוא שכתוב בתורה "והלכתם עמי בקרי והלכתי גם אני עמכם בחמת קרי..." אם תאמרו שהיא קרי (במקרה) אוסיף לכם חמת אותו קרי". (ונרמז) כן בשם שכינו אומות העולם למגיפה - "קורונה" לשון "מקרה" וברש"י (ויקרא א-א) כתב: "נביאי אומות העולם נגלה הקב"ה עליהן בלשון ארעי (מקרה) שנאמר "ויקר אלוקים אל בלעם". לעומת זאת אצל משה נאמר "ויקרא" עם א' ללמד שאין זה מקרה אלא עם א' עם שם אלוקים).

וידוע כי הקב"ה נוהג עם עולמו בחשבון "מדה כנגד מדה". ולכן עלינו לחקור מהי ה"מדה כנגד מדה", שיש בסגירת בתי הכנסת. וכפי שכתב המאירי (ב"ב י:): "ראוי לאדם להתבונן תמיד ולפשפש במעשיו. כל שכן כשמגיע איזה עונש לידו, שראוי לו לפשפש על איזה עוון בא אותו עונש לנגדו. ולא שיקשה

הסוד שעצר את המגיפה הנוראה...

בעיר אוסטראה פרצה מגיפה רח"ל. רב העיר ובית דינו גזרו תענית ויום תפילה, והכריזו שכל מי שיודע על דבר הנעשה בעיר שלא כשורה, יודיעו לבית דין כדי לדעת מה לתקן, ולעצור את המגיפה.

בעיר זו היה יהודי שלא היה רגיל לבוא לבית הכנסת להתפלל, ואחר הכרזת בית הדין, החליטו שני אנשים מבני העיר לחקור ולעקוב אחרי האיש, ולברר מה טיבו. אך לא מצאו מאומה. עקבו אחריו גם בלילה, והנה הבחינו שבחצות לילה הוא קם ממיטתו ויוצא מחוץ לביתו והולך מחוץ לעיר. הם הלכו אחריו וראוהו נכנס למעבה היער עד שנעלם מעיניהם.

הם חזרו העירה וסיפרו לרב מה שראו. ענה להם הרב שהוא יבדוק בעצמו, וכן עשה. הוא הלך בלילה עם אנשים אלו ונכנסו לעקוב אחרי האיש גם ביער, עד שראוהו עומד במקום מסויים, שם התיישב על הארץ והחל לומר 'תיקון חצות' בבכיות נוראות ובדמעות שליש עד שנמס לבם מגודל הבכיה.

ואולם דבר פלא עורר את תמהונם, הם שמעו עוד קול בלתי מזוהה שאומר עמו ביחד את התיקון, ולא ראו עוד אדם נוסף שהיה עמו.

כשגמר לומר את התיקון, ניגש אליו הרב ושאל אותו: "מי הקול השני שאמר עמך את התיקון חצות?" ניסה האיש להתחמק מלענות על השאלה. אך הרב שב ואמר לו: "גוזרני עליך מתוקף היותי המרא דאתרא שתגייד לי את האמת!"

בשמעו את גזירת הרב פתח ואמר: "מנהגי זה מכבר להתאבל כראוי על חורבן בית המקדש, ונתנו לי מתנה מן השמים שבכל לילה, ירמיהו הנביא בא אלי ליער לומר עמי יחד תיקון חצות..."

שאלו הרב: "מכיון שיש לך זכיה גדולה כזו, לערוך תיקון חצות ביחד עם ירמיהו הנביא, אם כן למה אינך מתפלל לבטל גזירת המגיפה הנוראה רח"ל המשתוללת בעירי?" אמר לו הלה: "אכן הרב צודק, למחרת אשאל את ירמיהו הנביא על הדבר".

למחרת בא האיש ואמר לרב: "ירמיהו הנביא אמר לי שארבעים שנה קודם שנחרב בית המקדש, היה כבר צריך להחרב, אבל מכיון שלא היו מדברים דברים בטלים בבית הכנסת, נשאר בית המקדש עוד ארבעים שנה ולא נחרב, ואפילו שהיו רשעים באותו דור... אבל כשהתחילו לדבר בבית הכנסת נחרב בית המקדש, וכל הצרות שאירעו ליהודים, הם משום שמדברים דברים בטלים בבית הכנסת".

החליט רב העיר להכריז בכל העיר שכולם יתאספו בבית הכנסת הגדול, והרב עלה ודרש על ענין קדושת ומורא וכבוד בית הכנסת, וסיפר להם את כל המעשה הזה, ומה שאמר לו האיש מדברי ירמיהו הנביא, שזהו סיבת המגיפה רח"ל.

כל העם, בשומעו זאת געה בבכיה והיתה התעוררות גדולה, ובאותו מעמד קיבלו על עצמם ועשו תקנה שאסור לשום אדם לדבר בבית הכנסת שום דיבור של חול ובפרט עם התפילין. מיד אחר קבלה זו נעצרה המגיפה, וליהודים בעיר זו היתה אורה ושמחה.

ספר איש לרעהו - פרשת קדושים

"וכי אתה צריך לסבול בגללי...?"

סיפר הגר"ש הכהן קוק שליט"א: במסיבות "בר מצוה" שהיו נהוגות בתקופת נעוריו בירושלים, לא הגישו הרבה אוכל ועיקר השמחה היתה דרשת החתן. כל אחד שהגיע למסיבה ביקש מהבחור לומר לו את דרשתו דבר שכמובן הלחיץ אותו.

והנה היה אחד שהגיע וביקש מחתן הבר מצוה שלא לומר לו את הדרשה, היה זה הצדיק רבי אריה לוי זצ"ל. בהטעימו: "וכי אתה צריך לסבול בגלל שאני באתי?!" הוא ישב על ידו דקות ספורות, דיבר איתו מעט והסתפק בזה.

דרך אבות

המשך - התחשבות בזולת

התחשבות באשה...

מספר תלמיד: היה זה באחד מימי החנוכה, הגיע זמן השקיעה והגאון **רבי חיים פנחס שיינברג** זצ"ל שהיידר לא לאחור את הדלקת הנרות לאחר השקיעה, ניגש בלהט רגשי קודש לקיים המצוה. לפתע פנתה אליו הרבנית ושאלה: "האם אוכל עוד להתפלל מנחה?!" מיד הניח את הנר מידו ואמר לה שוודאי תוכל להתפלל והוא ממתין. למדו אז הנוכחים כיצד מתחשבים בכבוד האשה גם כאשר זה על חשבון ההיידור שהורגל בו.

מגדלתו ומרוממתו

לא על חשבון טרחת הזולת...

סיפר בנו של הגאון **רבי ניסים קרליץ** זצ"ל: באחד מימי הסוכות התקיימה ברית לאחד מנכדיו. רבי ניסים הגיע לביתו והשתתף בסעודה שהתקיימה בסוכה שעל הגג. לשם כך הוצרכו בני המשפחה להעלות דליים עם מים לנטילת ידיים.

תיארו הנכדים עד כמה התרגשו לראות כיצד הסבא רבי ניסים שכה הקפיד תמיד להדר בנטילת ידיים בשיעור גדול של מים, דואג לפתע לצמצם במים ככל האפשר. לפליאתו של אחד הנכדים, הסביר: "כדי שלא יצטרכו לטרוח הרבה בהבאת המים, יש לדקדק ליטול ידיים כפי ההלכה ולא יותר".

מתוך מאמר

עורף על העונש עד שיחשוב שהוא מקרה, אבל יחשוב שכל מה שהגיעו הוא מן הדין".

ועל כן, שמה עלינו לתת את הדעת על הענין הבא: כידוע, בשנה האחרונה היתה התעוררות גדולה אצל המוני בית ישראל לתקן את העוון החמור של שיחת חולין בבתי הכנסת במיוחד בשעת התפלה וקריאת התורה ועוון יחיד ש"גוערים בו" והרבה כתבו על חומרת הדבר, מדברי חז"ל וממעשים שהיו. והדברים הביאו לחיזוק גדול אך כנראה לא מספיק. ומכיון ש"אין מזרזין אלא למזורזין" - היינו לעם ישראל שהחלו לזרז עצמם בנושא, שלח הקב"ה את הזעזוע הנורא הזה כאומר: "אם לא יודעים כיצד לנהוג במקום הקדוש - לא מגיע שתקבלו אותו!".

ואז כאשר יפתחו בתי הכנסת מחדש בקרוב אי"ה, יכנסו המוני בית ישראל לתוך "מקדש מעט", עם כל ה"מורא מקדש", בחיל וברתת, מתוך קבלה גמורה ו"הרמטית" שלא להשיח שום שיחת חולין בבתי כנסיות [ובוודאי לא עם תפילין], בשעת התפלה וקריאת התורה. ולה' הישועה. (וראה מסגרת, שעל ענין זה פרצה המגיפה רח"ל, ועל תיקונו נעצרה)

הכרת הטוב והודיה

"הכרת הטוב" על שום מה?

הגה"צ רבי שלמה וולבה זצ"ל קרא את שמו של בנו השני על שמו של ידידו רבי דוד יעקב כהן זצ"ל אשר למד עמו בישיבת מונטריי שבשווייץ.

מדוע מצא הרב וולבה לנכון לקרוא על שמו של חברו? נודע כי הסיבה לכך היתה "הכרת הטוב", שכן אותו חבר ראה פעם את הרב וולבה מתפעל מאוד משיחה שהשמיע אחד מבעלי המוסר. אמר לו החבר ששיחות מוסר נפלאות כאלו נמסרות בישיבת מיר בפולין.

בזכות דבריו של אותו חבר הגיע הרב וולבה לישיבת מיר וזכה לדבוק ברבו הגדול **הגה"צ רבי ירוחם לייבוניץ** זצ"ל ולכל ההתעלות שבאה בעקבותיו, ולכן הרגיש חובת הכרת הטוב לאותו חבר עד שקרא את שם בנו על שמו.

תוכו רצוף אהבה

במה להודות על הנס?

מעשה ב"טוען רבני" שטיפל בתיק גירושין של עורך דין בתל אביב. כשסיימו ירדו ונפרדו ליד רכבו של עורך הדין. הציע העורך דין ל"טוען רבני" שיכנס לרכבו. אמר לו ה"טוען" שאין לו צורך בזה.

והנה מיד כשהחל ה"טוען רבני" להתרחק מרכבו של העורך דין, החריד קול פיצוץ עז את כל האיזור. התברר שמכוניתו של עורך הדין מולכדה וכאשר התניע את הרכב אירע הפיצוץ, וקרעו לגזרים. ה"טוען רבני" ניצל בנס.

פנה ה"טוען" לידידו האברך: "מה אשיב לה! מה אקבל עלי כהבעת תודה לה' על שהצילני ממות?" הציע האברך: "בוא איתי לגאון **רבי חיים קנייבסקי** שליט"א ויורה לך מה לעשות". נרתע ה"טוען": "שמעתי שהוא מורה לגדל זקן ולזה איני מוכן". שכנעו האברך לבוא בכל זאת.

נכנסו לביתו של רבי חיים וספרו לו על נס ההצלה, ושאלו מה יקבל הניצול על עצמו? אמר רבי חיים: "מה אומר לך, לגדל זקן? הרי לא תשמע לי... אלא זאת תעשה, תקבל עליך להוסיף בלימוד התורה..." **דברי שי"ח**

להכיר ולהעריך הטובה שמקבל ממיטיבו ולהודות לו על כך!

נלמד מהפסוק: "אם על תודה יקריבנו" (פרק ז-יב)

וכתב רש"י: "אם על דבר הודאה על נס שנעשה לו כגון יורדי הים והולכי מדבריות וחבושי בית האסורים וחולה שנתרפא שהם צריכים להודות, שכתוב בהן (תהלים קז) "יודו לה' חסדו ונפלאותיו לבני אדם ויזבחו זבחי תודה".

לימדונו חז"ל כי מי שהיה בסכנה וניצל ממנה, הריהו מודה לה' על הטוב שגמלהו. ואומר **הכתב סופר** (בפרשתינו) שלאמיתו של דבר צריך להודות לה' לא רק על ההצלה אלא גם על העובדה שהיה בסכנה. שכן אמרו חז"ל (ברכות ס:) "כל מאן דעביד רחמנא לטב עביד". וזאת כדי שישוּב מדרכו הרעה, או לכפרה, להטיב לו באחריתו. ולכן אמרו שכשם שמברך על הטובה כך יברך על הרעה [שהרי הרעה באמת טובה היא לו ולכן אמר דוד המלך "אברכה את ה' בכל עת" - גם בעת צרה]

ומוסיף הכתב סופר שזהו פירוש הפסוק "זובח תודה יכבדנני ושם דרך אראנו בישע אלוקים" הנו"ן הכפול מלמד שיכבד את ה' בכפלים גם על הרע וגם על הטוב. וגם המקריב תודה לא יקריב רק על ההצלה אלא גם על הצרה שהיה בה.

וזה המשך פירוש הפסוק "ושם דרך" - בזה שמכבדנני בכפלים "שם לו דרך" המוליכה אותו ש"אראנו" על ידי כך ב"ישע אלוקים" - שהקב"ה מגלה את עיניו שמה שעל פניו היה נראה לו כ"רע", אין זה אלא טובה עבורו, והיא ישועתו.

נשאל הגאון **רבי חיים קנייבסקי** שליט"א את השאלה הידועה, על מה שאומרים בתפלת ההלל "הללו את ה' כל גוים... כי גבר עלינו חסדו" מדוע צריכים הגוים והאומות להלל ולשבח את ה' על מה שגבר עלינו חסדו?

והשיב רבי חיים עפ"י מעשה ביהודי שהביא משקה ומיני מזונות לחבריו, כאות הודיה על הנס שאירע לו שחצה את הכביש ופגע בו רכב וניצל בנס ולכן עושה סעודת הודיה. והנה למחרת הביא אחד מבני החבורה גם הוא כיבוד ומשקה על כך שכבר עשרים שנה הוא חוצה כביש זה וב"ה מעולם לא נפגע!

עפ"י זה תירץ רבי חיים, זה מה שאומרים "הללו את ה' כל גוים", שאחרי כל ההרפקתאות, הצרות והרדיפות שעוברים על עם ישראל שמי כמו הגוים רואה ויודע הכל, ועם כל זאת הקב"ה מגן בעדינו ומצילנו מידם ועם ישראל חי וקיים. על זה שכך "גבר עלינו חסדו" צריכים הם להלל ולשבח את השי"ת שכל אלו לא הגיע עליהם ולא נקלעו כלל לאותם סכנות, אשר מהם מציל אותנו הקב"ה ברוב טובו וחסדו.